

Průzkum na téma: Děti ohrožené pornografií a on-line sexuálními agresory

MUDr. Petra Sejbalová¹, MUDr. Jana Martincová²

¹Sexuologické oddělení FN Brno

²Sexuální výchova vydavatelství Babyonline

Na základě kazuistik, se kterými jsme se setkávaly v praxi, nás zajímalo, zda tyto jednotlivé případy odrážejí skutečnou situaci u náctiletých. Obrátily jsme se na základní a střední školy s průzkumem: Děti ohrožené pornografií a on-line sexuálními agresory. Naším cílem bylo zjistit, od jakého věku jsou děti vystaveny vlivu pornografie a dány všanc lovcům sexuálních obětí, zvláště nezletilých, a jak si s touto zkušeností dokáží poradit. Dále, jestli nějak souvisí rizikové chování dětí s kvalitou sexuální výchovy, resp. zdrojem, ze kterého jej obdržely.

Klíčová slova: sexuální výchova, on-line sexuální obtěžovatel, agresor či manipulátor (offender), oběti pohlavního zneužívání, úloha rodiny a školy v sexuální výchově.

Survey on the topic: Children at risk of pornography and online sexual aggressors

Based on the case studies we have encountered in practice, we were interested in whether these individual cases reflect the real situation of teenagers. We turned to primary and secondary schools with a survey: Children at Risk of Pornography and Online Sexual Aggressors. Our aim was to find out from what age children are exposed to pornography and danger from hunters of sexual victims, especially minors, and

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA: MUDr. Petra Sejbalová
Sexuologické oddělení FN Brno
Netroufalky 1, Brno 625 00

Cit. zkr: Psychiatr. praxi 2021; 22(e3): e34–e46
Článek přijat redakcí: 14. 5. 2021
Článek přijat k publikaci: 30. 9. 2021

how they can cope with this experience. Furthermore, we wanted to find out whether the risky behavior of children is somehow related to the quality of sexual education, or to be more precise, the source from which they received it.

Key words: sex education, online sexual harasser, aggressor or offender, victims of sexual abuse, the role of family and school in sex education.

Demografické a časové údaje

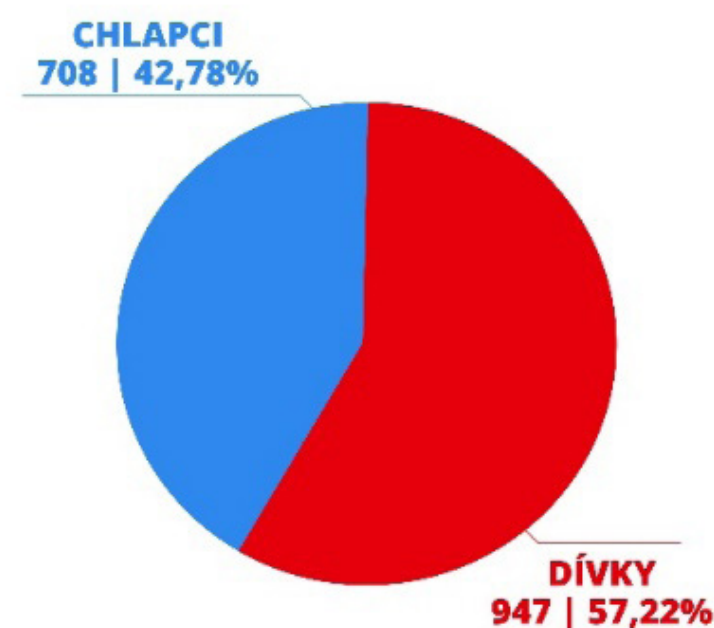
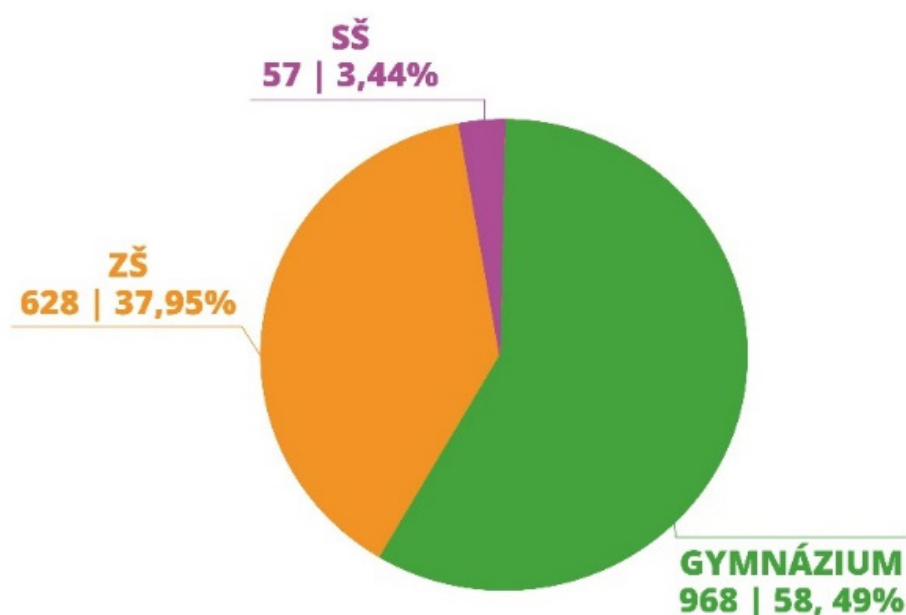
Výzkum se uskutečnil v září 2020 a zapojilo se do něj 1 655 žáků a studentů základních (14) a středních škol (7, z toho 6 gymnázií, 1 SŠ) z celé ČR s mírnou převahou děvčat.

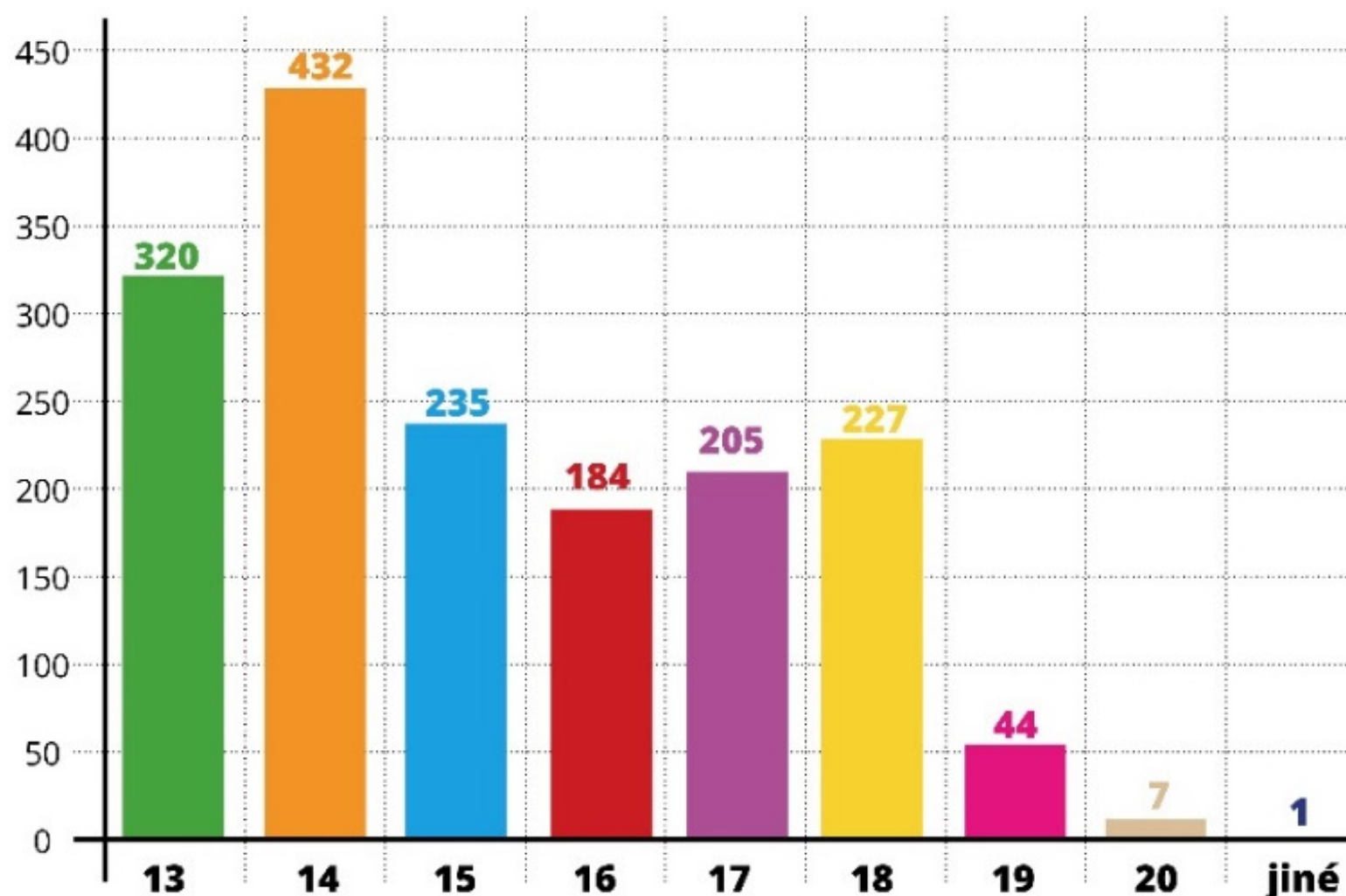
Z věkového rozmezí 13–20 let byla nejvíce zastoupena skupina 13 a 14letých.

Metodika dotazování

Studenti oslovených škol, které s výzkumem souhlasily, byli požádáni svými učiteli k vyplnění on-line dotazníku, který v průměru zabral 5 minut času. Účast byla zcela dobrovolná a anonymní. Kromě demografických údajů bylo v dotazníku celkem 7 až 25 otázek, přesné znění v příloze.

Graf 1, 2. Zastoupení jednotlivých typů škol a pohlaví v průzkumu

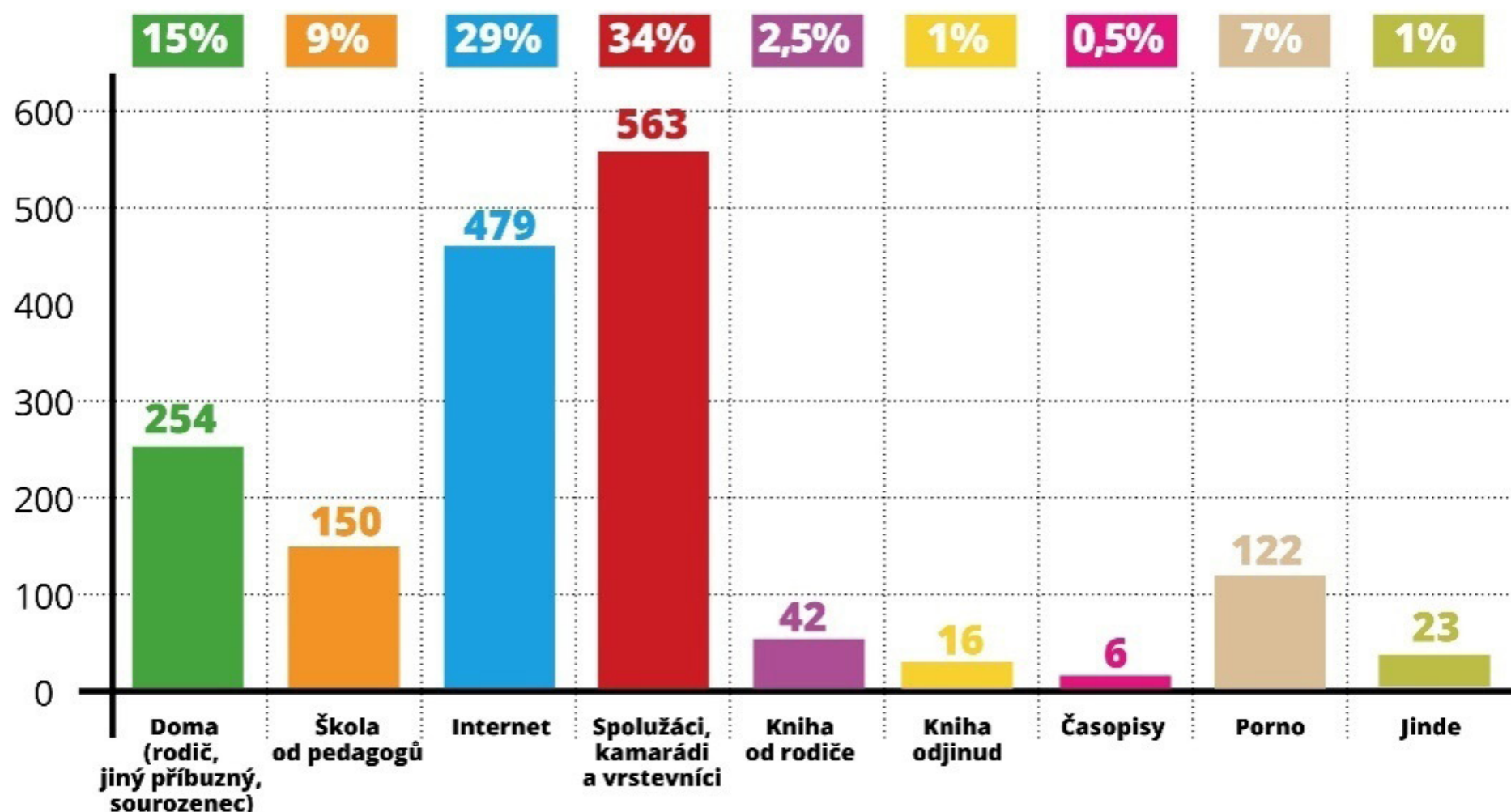
Graf 3. Věkové rozložení respondentů

Hlavní zdroj sexuální výchovy u dětí a náctiletých

První otázkou bylo, odkud děti čerpají informace ze sexuální výchovy. V nadpoloviční většině je to od spolužáků a z internetu, nebo dokonce z pornografie. Tato skupina nekvalitní sexuální výchovy tvoří 70 % všech dětí. Rodina

byla hlavním zdrojem informací v 15 % a škola pouze v 9 % případů. Dívky získávají více informací doma a od kamarádek, ale i z knihy nebo ze školy, chlapci z internetu, z porna. Mladší děti (ZŠ) více z domova a ze školy oproti starším, které odpovědi na své otázky hledaly na internetu nebo se ptaly kamarádů.

Graf 4. Zastoupení jednotlivých odpovědí u otázky „Od koho jste se dozvěděl/a nejvíce informací ze sexuální výchovy“

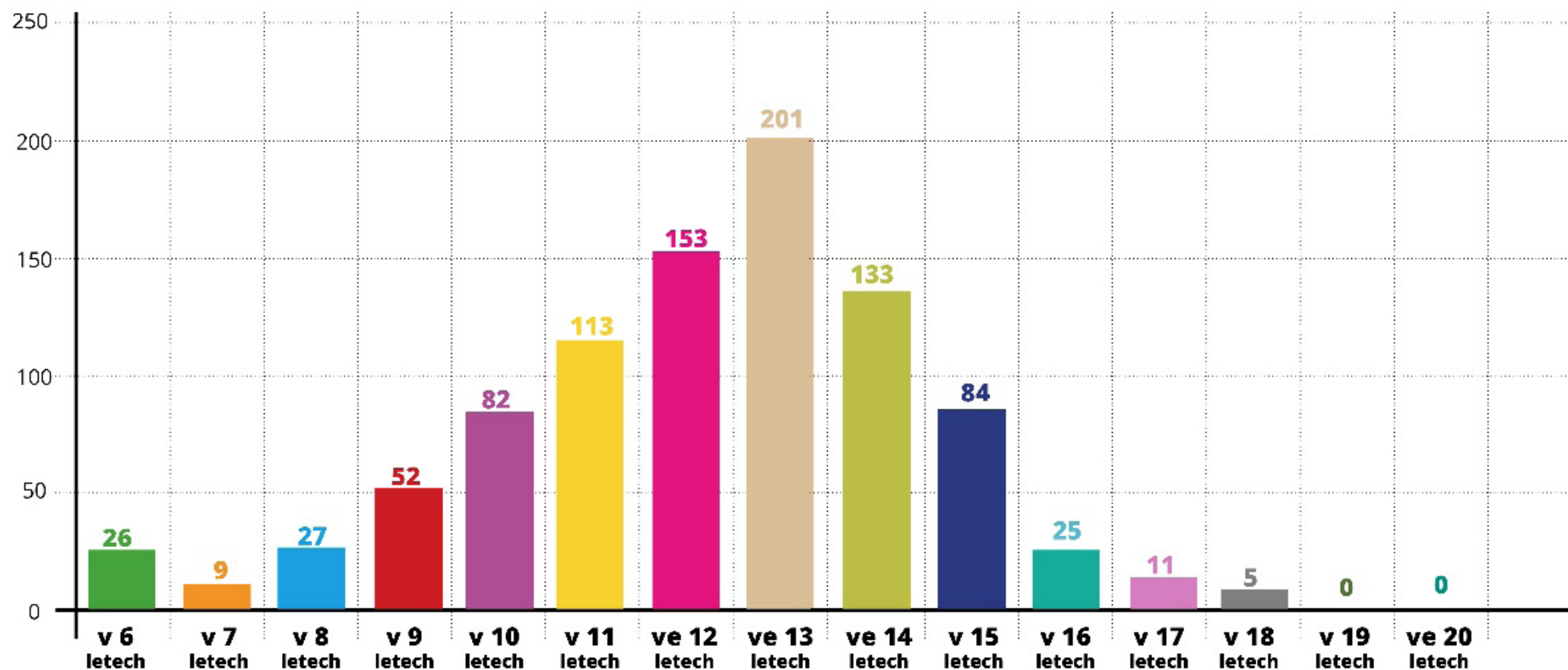

Návštěvy pornostránek, napodobování aktivit z porna, včetně patologických

U otázky, zda respondenti navštívili někdy v životě pornostránky, nás nepřekvapilo, že nadpoloviční většina odpověděla ano, tedy 921 (55,56%) dětí a dospívajících, ale překvapilo nás oněch 12 %, které je navštívili dokonce ve věku 6–10 let.

Pornografii navštívili dříve chlapci, ale ve věku 14 let se poměr srovnává, pak naopak narůstá procento návštěv u dívek.

Ze skupiny těch, co kdy navštívili porno (1 345 respondentů, 81,27 %), sledují porno alespoň jednou za měsíc tři čtvrtiny dospívajících chlapců a zhruba 28,5 procenta dívek. Další čtvrtina hochů a 71,5 procenta děvčat se na něj dívá nahodile.

Graf 5. V jakém věku se poprvé ocitli na pornostránkách

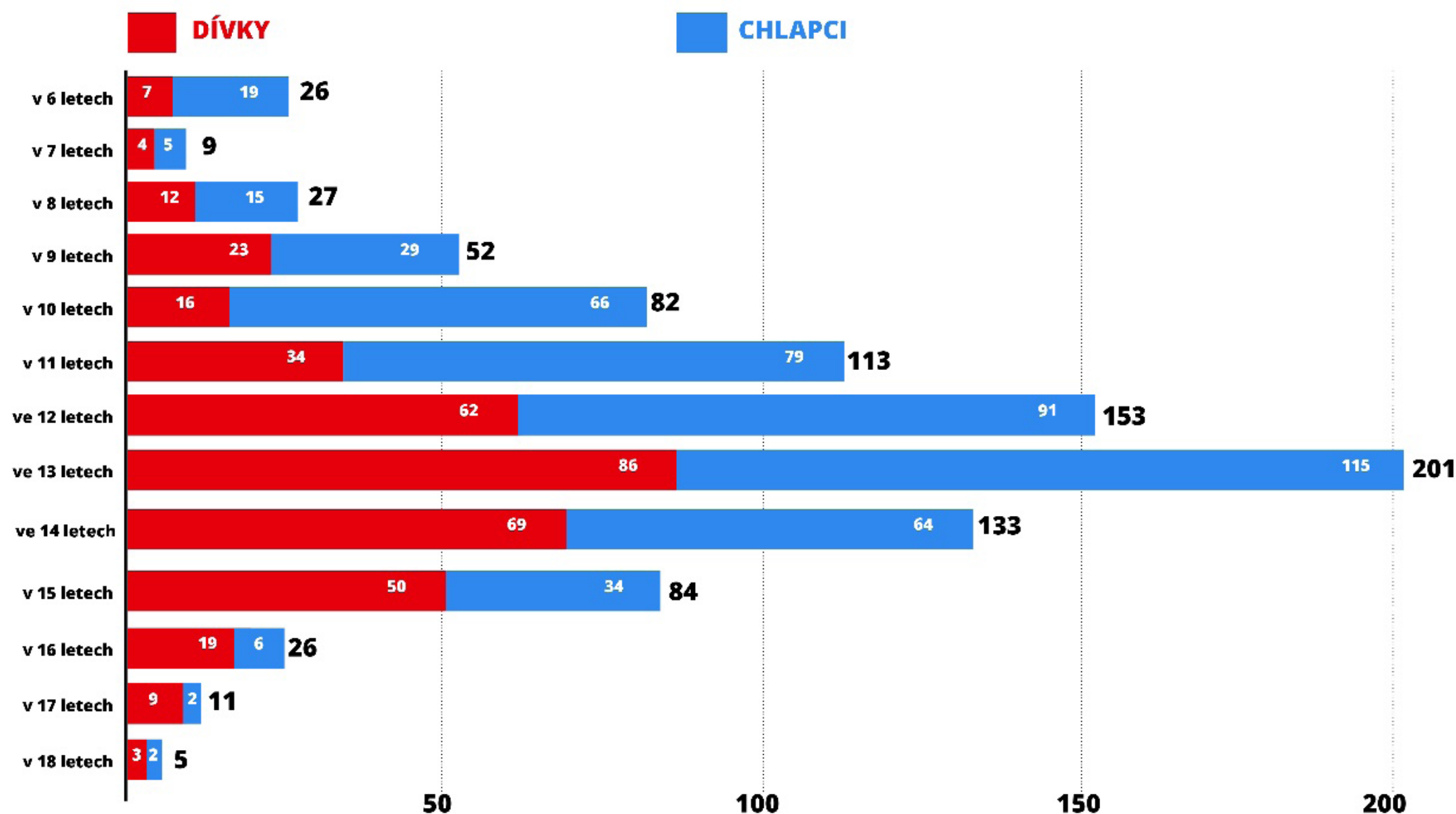
Z celkových výsledků nás zajímalo, zda to, že se dítě či dospívající ocitne na pornu, nějak souvisí s kvalitou sexuální výchovy, tedy jejím zdrojem.

Výsledek, hlavně ten procentuální rozdíl, nás hodně překvapil: Z výzkumu totiž vyplynulo, že dospívající s nedostatečně kvalitní sexuální výchovou (získanou od vrstevníků nebo z internetu) se o pornografii zajímají v mnohem větším počtu případů, a to v 64 %. Přitom ve skupině

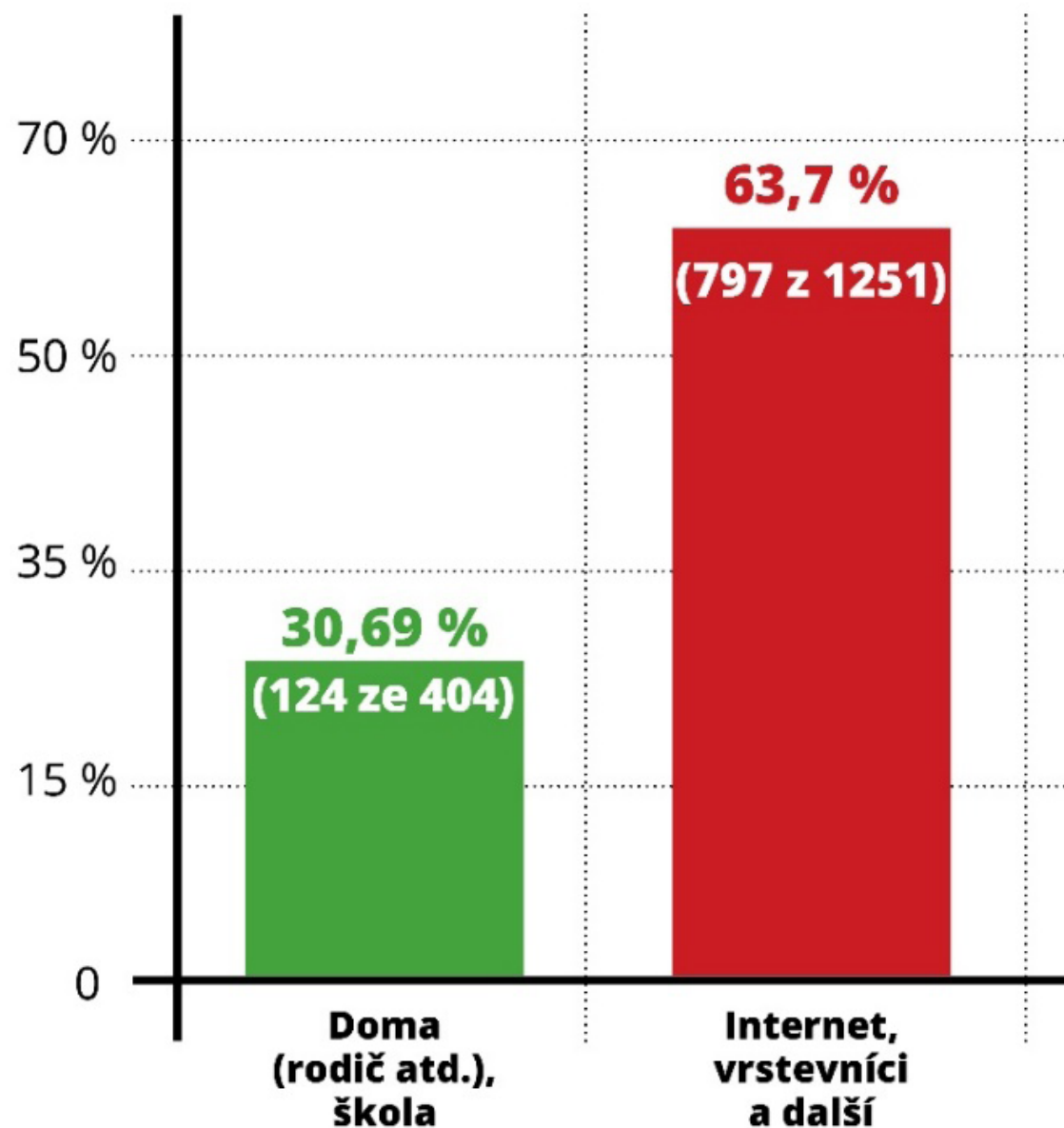
dospívajících, kteří měli kvalitní sexuální výchovu (získanou z domova a ze školy), navštívila porno jen necelá třetina. Kvalitní sexuální výchova tedy významně snižuje zájem dětí o pornografii.

A proč je sledování porna pro děti nevhodné?

Téměř 34 % z oslovených si totiž myslí, že v pornu vidí „tak napůl normální sexuální chování“, 6,51 % dokonce považuje sexuální praktiky na internetu zcela za normální.

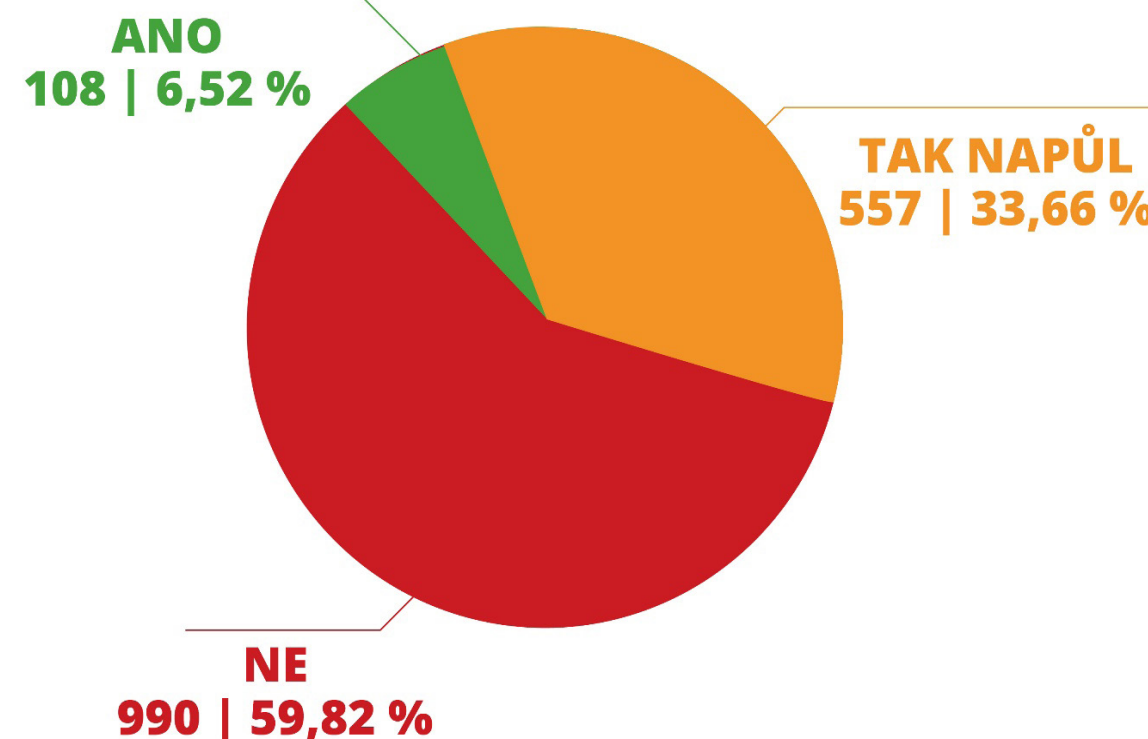
Graf 6. Rozvrstvení podle věku, kdy byli dívky a chlapci poprvé na pornostránkách

Graf 7. Odpovědi, zda byli dospívající někdy na pornu, podle prostředí, kde získali nejvíce informací ze sexuální výchovy

Na sexuology se pak náctiletí obraceli s obavami, zda je u nich v oblasti sexuality vše v pořádku. Např. 17letý chlapec, který si našel dívku a chtěl zahájit sexuální život, se bál, že nemá výdrž jako ti por-

Graf 8. Odpovědi na otázku, zda se v pornu odehrává normální sexuální chování

noherci na internetu, kteří vydrží například hodinu, sám vydrží pouze patnáct minut. Měl představu, že sexualita bude probíhat tak, jak vidá právě na internetu. Na sexuologii s ním následně bylo probráno, jak je to ve skutečnosti.

Děti se dostanou při sledování porna i k patologickým praktikám, jako jsou sadisticko- masochistické, zoofilní, urofilní či koprofilní.

Jedna 18letá dívka nám zcela upřímně odpověděla: „Nejednalo se o nic, na co bych se dívat chtěla, na porno se totiž nedívám vůbec. Ale je pravda, že jsem se jako „malá“ dostala i k věcem, jako je BDSM, zvířecí

Ukázka 1. Neobvyklé praktiky, které respondenti uvedli (věk v závorce je věkem při vyplňování průzkumu)

pornografie apod. Děti jsou holt zvědavé, když už se stane, že na podobné stránky narazí. Čím jsem starší, tím víc si uvědomuji, jak lehké to je se k tomu dostat, a to je moc špatně." (18).

Někteří respondenti tyto praktiky i vyzkoušeli, jak nám uvedli v dotazníku. Věk v závorce odpovídá věku tazatele v době vyplňování dotazníků, praktiky mohli vyzkoušet kdykoliv před tím.

Co u těchto dětí hrozí?

Na sexuologii přišel požádat o pomoc 21letý mladík, který byl stále panic. Posléze vyplynulo, že masturbuje u internetu asi od svých 13 let, a to i několikrát denně. Zkoušel se seznámit s několika dívkami, ale vždy selhal, protože pro svoje vzrušení potřeboval, aby se dívka chovala jako pornoherečka, což samozřejmě dívky odmítly. Fyzického kontaktu s dívčím tělem se velmi bál.

Oslovení on-line sexuálním agresorem

Kromě vystavení dětí a náctiletých škodlivému obsahu na internetu bylo cílem studie zjistit, zda a kdy poprvé bývají osloveni on-line sexuálními agresory a opět souvislost se zdrojem sexuální výchovy, tedy s její kvalitou.

Ze všech dětí bylo 29 % (482) kontaktováno sexuálními agresory na internetu, více dívky, a to ve ¾ případů (73,4 %, 354 dívek).

Co agresor po dětech a dospívajících požadoval?

Nejčastěji chtěl, aby se dívali na foto nebo video jeho přirození nebo se je snažil přimět k zaslání jejich nahých fotek a videí.

Jak oslovení zareagovali?

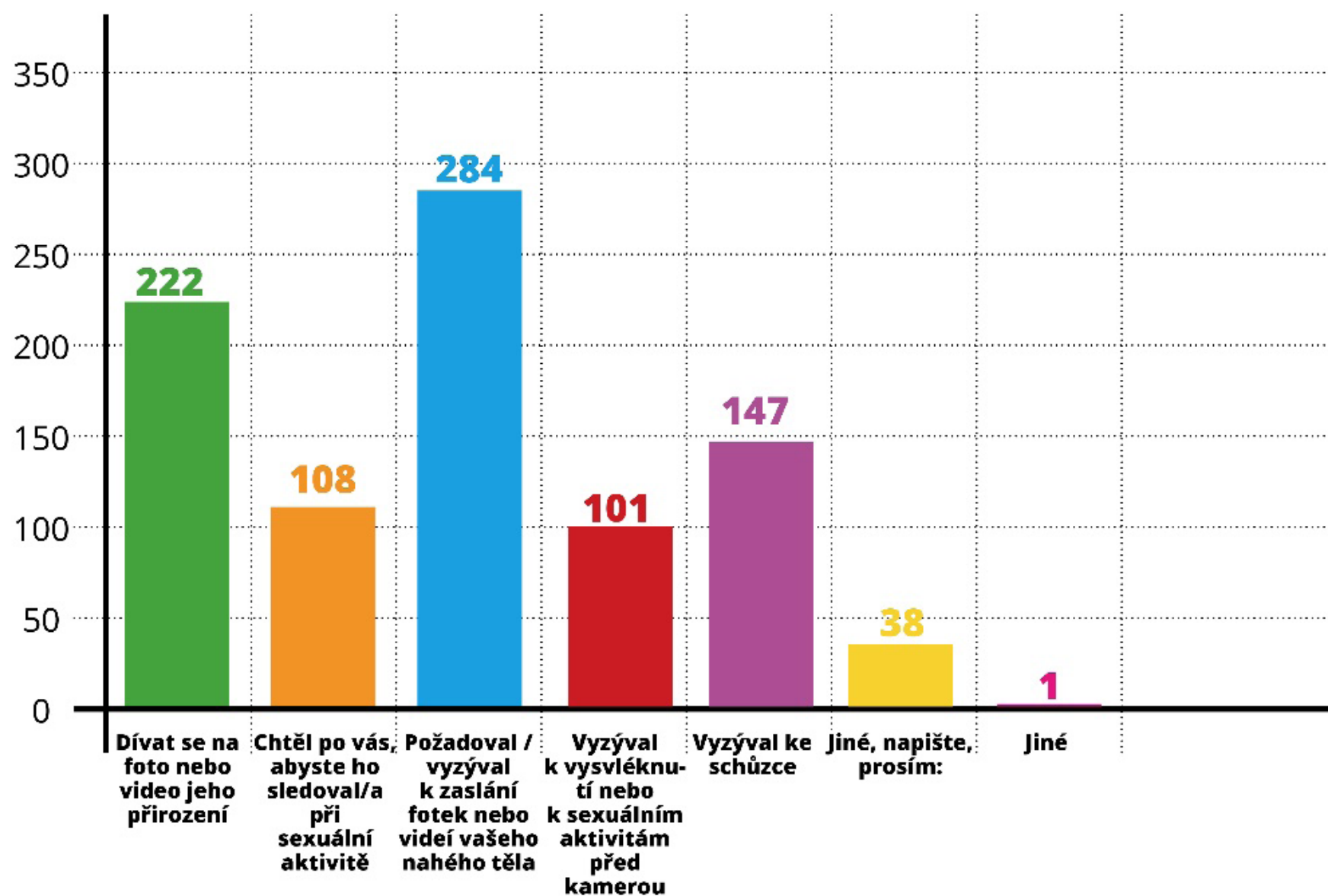
Plně 3/4 oslovených si naštěstí s danou situací uměly správně poradit a hovor s agresorem ihned ukončily.

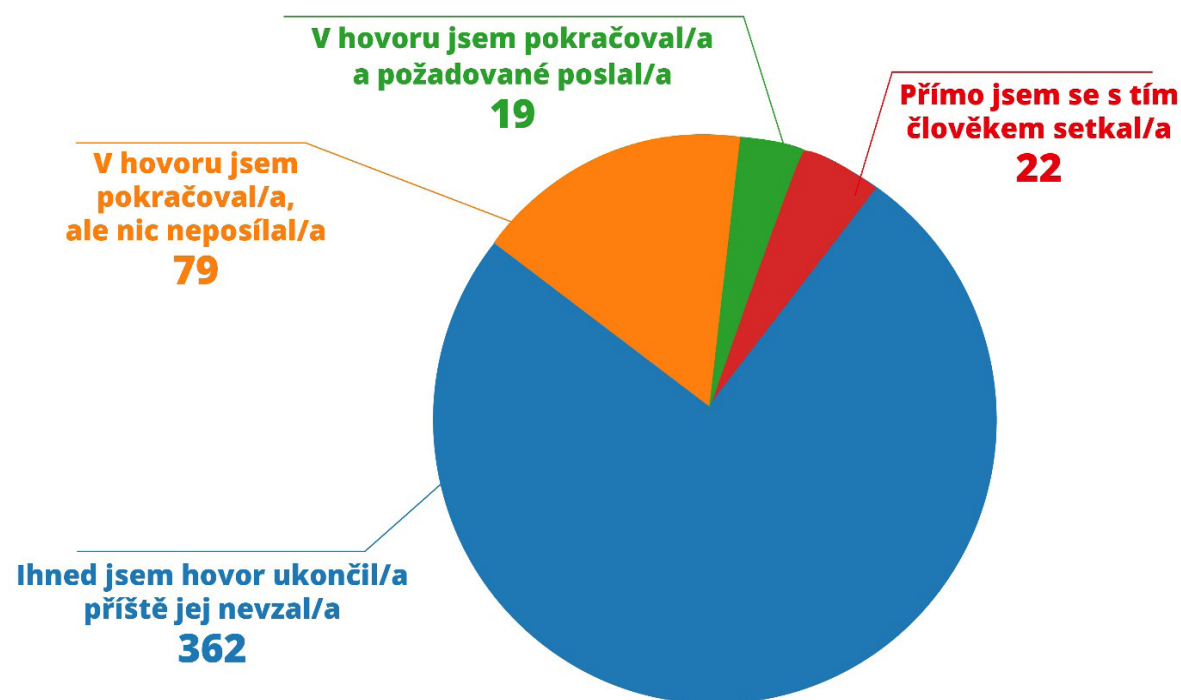
Bohužel ne všechny děti jsou takto komunikačně obratné a rozumově vyspělé. V sexuologické ordinaci se ocitl 16letý mentálně retardovaný chlapec. Snažil se na sociální síti dopadnout „lovce malých dívek“. Proto se vydával za 13letou sexuchtivou dívku a komunikoval s on-line agresory. Posléze jeden z jeho přátel na Facebooku přišel na to, že je ve skutečnosti chlapec, a dokonce i zjistil, kde bydlí, a vyhrožoval mu zabitím. Ten případ mohl skončit velmi tragicky, protože chlapec se pokusil o sebevraždu, ale naštěstí se mu to nepodařilo.

Z výsledků výzkumu jsme zjistily, že mezi nejzranitelnější skupinu patří právě děti, které shlédly porno poprvé ve věku od šesti do deseti let.

Zatímco děti a dospívající, kteří nikdy na porno nebyli, byli na sociálních sítích osloveni sexuálními agresory ve 22,3 %, tak u skupiny, která porno poprvé shlédla mezi 6 a 10 lety, bylo kontaktováno 45,4 % takto malých dětí. Jedna z obětí se s agresorem setkala tváří v tvář, byla jím 7x znásilněna, což potom vyšetřovala policie.

Graf 9. Zastoupení výzev neznámých lidí se sexuálním podtextem při oslovení dětí a dospívajících v online prostředí (byla možná více než 1 odpověď)

Graf 10. Reakce dětí a dospívajících na požadavek online agresora

Děti, které se dívají na porno již ve věku do deseti let, zároveň podle výzkumu neumí čelit sexuálním agresorům na internetu. Hovor jich okamžitě ukončí jen 58 procent. Mezi žáky, kteří porno viděli ve vyšším věku nebo vůbec, se více než 90 procent dokáže agresorům bránit.

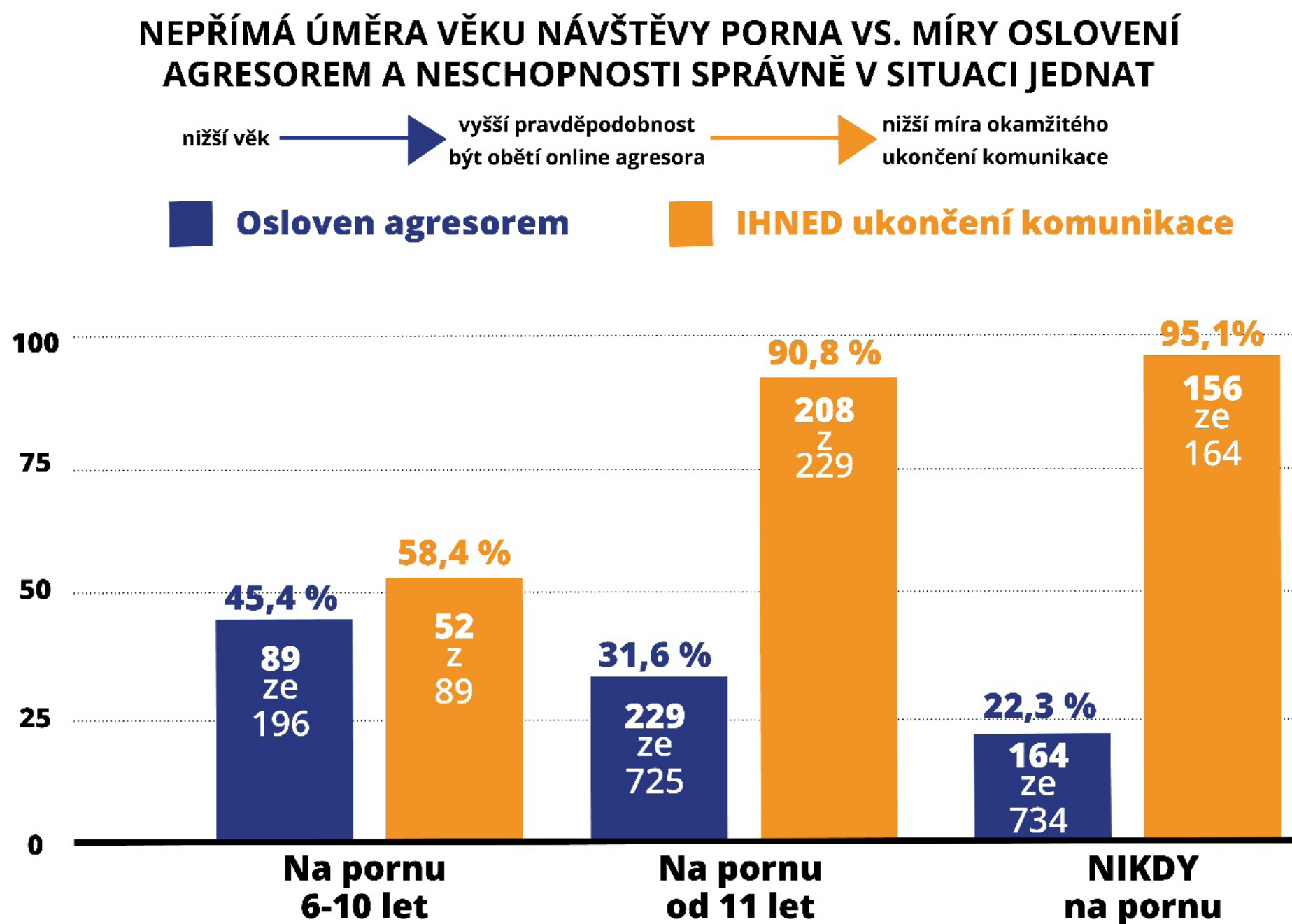
Výzkumem byl jednoznačně prokázán fakt, že čím dříve dítě přijde do kontaktu s pornografií, tím více se stává potenciální obětí on-line agresorů a tím hůře na agresory dokáže správně reagovat a hovor ihned ukončit.

Závěry vyplývající z výsledků průzkumu

- Sexuální výchovu čerpají děti a náctiletí primárně z internetu buď sami, nebo prostřednictvím svých vrstevníků.

- Děti na internetu sledují pornografii již od 6 let věku, což byla dolní hranice průzkumu. Skupina dětí, které byly na pornostránkách v časném věku, tedy od 6 do 10 let, se stala častější obětí sexuálních on-line agresorů a v mnohem menší míře se jim uměla bránit, hovor nedokázala ihned ukončit. Mladší děti také spíše podléhají dojmu, že se v pornu jedná o reálný sexuální život, proto jsou nejohroženější skupinou ze strany manipulátorů. On-line agresori malé děti snadněji přesvědčí, že to, co po nich chtějí, je normální jednání. Než rodič umožní dítěti vstoupit na internet, měl by dítě o rizicích virtuální komunikace informovat.
- Výzkumem byl jednoznačně prokázán fakt, že čím dříve dítě přijde do kontaktu s pornografií, tím více se stává potenciální obětí on-line agresorů.
- Osloveny sexuálními agresory bývají častěji dívky ($\frac{3}{4}$) než chlapci ($\frac{1}{2}$), v obou případech nejčastěji ve věku 13 a 12 let. Nejvíce oslovených bylo vyzváno k zaslání nahých fotek a videí, poté ke sledování fotek a videí přirození vyzyvatele. Naštěstí $\frac{3}{4}$ takto oslovených ihned komunikaci ukončilo. Více než $\frac{1}{2}$ se někomu se svým zážitkem svěřila, nejčastěji kamarádům.
- Nejvhodnější věk předání informací o fyziologii dospívání je u dívek kolem 10.–11. roku, u chlapců v rozmezí 11–13 let, protože jak vyplynulo z průzkumu, $\frac{1}{3}$ dívek a polovina chlapců má již ve 13 letech vážnou známost. Rodič by neměl vynechat ani první seznámení s tématem „Jak děti přicházejí na svět“ v předškolním věku, protože je velká pravděpodobnost, že právě děti, které se v tomto období nedozvědí potřebné informace z domova, končí před 10. rokem při vyhledávání si potřebných informací na pornostránkách.
- Struktura sexuální výchovy by se tedy měla změnit, aby již malé prepubertální děti byly nejdříve seznámeny s riziky, která souvisí s užíváním intranetu. Teprve potom by měla následovat klasická sexuální výchova zaměřená na fyziologii dospívání.

Graf 11. Ukázka častějšího oslovení agresorem ve skupině dětí, která byla poprvé na pornu ve věku 6–10 let (modrý sloupec), a nižší míry okamžitého ukončení hovoru

- Potřeba korekce informací z internetu a od spolužáků o dospívání, sexu a zdraví by měla proběhnout v rodině (hovory, předání knihy), příp. za podpory faktických informací ze školy.
- Kvalitní sexuální výchova významně snižuje zájem dětí o pornografii. Pouze jedna třetina dětí vzdělaných doma zavítá na pornostránky, zatímco dvě třetiny dětí vzdělané internetem a vrstevníky navštíví porno.
- Kvalitně vedená sexuální výchova doma a ve škole je významnou ochranou našich dětí před on-line manipulátory a agresory i nevhodným obsahem na internetu.

- Je jistě možné diskutovat o kvalitě informací na internetu. Ucelená sexuální výchova na něm neexistuje, a jestli si chceme udělat obrázek, s jakými informacemi se děti setkávají v online prostředí, doporučuje shlédnout reportáž k tomuto tématu: <https://www.stream.cz/adost/covid-rozsiril-porno-a-sex-mezí-nejmensi-deti-co-s-tim-muzeme-udelat-64167552?refreshed=1>.

Závěr

Děti před riziky internetu neuchráníme, musíme je naučit jim čelit. Jak? Kvalitními, včas podanými informacemi v kruhu rodinném.

Přílohu najdete na následující straně.

Příloha 1: Plné znění otázek

1. Od koho jste se dozvěděl/a nejvíce informací ze sexuální výchovy? *(pouze 1 odpověď)*
2. Máte nějakou vážnou známost (příp. měl/a jste)? Chodil/a jste s dívkou nebo klukem? *(vážná známost byla objasněna doplňující otázkou)*
3. Máte již za sebou sexuální zkušenost ve smyslu soulože, pohlavního styku nebo jiných párových sexuálních praktik?
4. Byl/a jste někdy na pornostránkách? *(pouze 1 odpověď)*
Dalších 6 otázek pouze u odpovědi ANO v ot. 4
 - 4a. Pokud ano, kdy poprvé?
 - 4b. Pokud ano, jak často na ně chodíte? *(pouze 1 odpověď)*
 - 4c. Kdo vás na pornostránky poprvé navedl? *(pouze 1 odpověď)*
 - 4d. Na co jste se na pornostránkách díval/a? *(více možných odpovědí)*
 - 4e. Sledoval/a jste porno s neobvyklými sexuálními praktikami? *(pouze 1 odpověď) Jaké?*
 - 4f. Vyzkoušel/a jste někdy tyto neobvyklé praktiky z porna? *(pouze 1 odpověď) Jaké?*
 - 4g. Kolik vám bylo let, když jste je vyzkoušel/a poprvé? *(pouze 1 odpověď)*
5. Myslíte, že v pornu sledujete normální sexuální chování z běžného života? *(pouze 1 odpověď)*
6. Víte, od kolika let je možné sledovat porno dle zákona? *(pouze 1 odpověď)*
7. Byl/a jste někdy na sociálních sítích osloven/a někým, s kým jste se osobně nikdy nesetkal/a tváří v tvář, a to se sexuálním podtextem (ukazoval přirození, chtěl po vás se svléknout nebo přijít na schůzku)? *(pouze 1 odpověď)*
Pokud ANO, odpovídá zbytek otázek. Pokud NE, dotazník pro dotyčného skončil
 - 7a. Chtěl po vás dotyčný něco z následujícího? *(více možných odpovědí) Specifikace v další otázce.*
 - 7b. Kolikrát se vám takové oslovení přihodilo? *(pouze 1 odpověď)*
 - 7c. V jakém věku poprvé?
 - 7d. Znali tito lidé váš skutečný věk? *(pouze 1 odpověď)*
 - 7e. Co jste udělal/a, když jste zjistil/a, co po vás dotyčný chce? *(pouze 1 odpověď)*
 - 7f. Svěřil/a jste se se svou zkušeností někomu? *(pouze 1 odpověď)*
 - 7g. Pokud jste obtěžujícího odmítl/a, vyhrožoval vám nějak nebo vydíral nebo nutil do něčeho? *(pouze 1 odpověď) Upřesněte v další otázce.*